

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/26/2020
Identifikačné číslo spisu: 7112216223
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7112216223.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: G. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX/XX, A., proti žalovanej: JUDr. Jana Závodská, so sídlom Slovenskej jednoty 8, Košice, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu B.R.M. auto, s. r. o., so sídlom Rampová 5, 040 01 Košice, IČO: 36 174 904, o vylúčenie nehnuteľnosti zo súpisu majetku úpadcu, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. júna 2018, č. k. 3CoKR/25/2017-304, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/25/2017-304 zo dňa 28. júna 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom zo dňa 26. septembra 2013 č. k. 32Cbi/9/2012-174 vylúčil zo súpisu majetku úpadcu nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese A. I, obci A. - W., katastrálnom území W., evidované na liste vlastníctva č. XXXX, a to: stavbu autoservisu, súpisné číslo XXXX, postavenú na parc. č. XXXX/XXX, na parc. č. XXXX/XXX, na parc. č. XXXX/XXX, na parc. č. XXXX/XXX a na parc. č. XXXX/XXX. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 0,- eur.

2. V odôvodnení rozhodnutia v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania uviedol, že uznesením Okresného súdu Košice I zo dňa 11. otóbra 2010 č. k. 26K/32/2010-55 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka B.R.M. auto, s. r. o. so sídlom Rampová č. 5, 040 01 Košice, IČO: 36 174 904. Správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu predmetnú nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu. Novo ustanovená správkyňa konkurznej podstaty úpadcu JUDr. Jana Závodská vyzvala žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti a jej sprístupnenie správcovi. Žalobca oznámil správkyni konkurznej podstaty úpadcu, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti je žalobca a súčasne požiadal v zmysle ust. § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) o zápis do súpisu s poznámkou uplatnenia práva vylučujúceho zápis majetku do súpisu v prospech žalobcu.

Správkyňa konkurznej podstaty úpadcu uplatnené právo vylučujúce zápis nehnuteľnosti neuznala a vyzvala žalobcu na podanie žaloby v lehote 30 dní.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že úpadca B.R.M. auto, s. r. o. ako prevádzajúci a G. A. ako nadobúdateľ uzatvorili dňa 29. mája 2007 Zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva na zabezpečenie zabezpečovanej pohľadávky nadobúdateľa na dohodnutú dobu zabezpečenia, a to do 30. decembra 2012, resp. do doby zaplatenia celej zabezpečovanej pohľadávky veriteľa - nadobúdateľa, najneskôr do 30. decembra 2012. V zmluve si ďalej dohodli, že ak zabezpečovaná pohľadávka nebude v celom rozsahu nadobúdateľovi najneskôr do uvedeného dátumu riadne zaplatená, zostáva nadobúdateľ po tomto dátume výlučným vlastníkom budovy, a to bez akýchkoľvek právnych obmedzení. Dlužník B.R.M. auto, s. r. o. a veriteľ G. A. uzatvorili následne dňa 01. decembra 2007 dohodu, podľa ktorej veriteľ zostal výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, ktorú nadobudol na základe Zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 29. mája 2007, a to bez akýchkoľvek tiarch a obmedzení jeho vlastníckeho práva z dôvodu, že dlžník vyhlásil, že nie je schopný včas vrátiť dlh z poskytnutých pôžičiek vrátane ich príslušenstva v celom rozsahu. Zmluvné strany sa dohodli, že na základe tejto dohody sú medzi zmluvnými stranami vysporiadané všetky vzájomné finančné záväzky z titulu poskytnutých a nevrátených pôžičiek v zmysle Prehlásenia o uznaní dlhov (záväzkov) a dohody o podmienkach vrátenia dlhov zo dňa 29. mája 2007 a Zmluvy o prevzatí a uznaní dlhov, o uznaní prevzatého dlhu (záväzku) a o splátkovom kalendári zo dňa 29. mája 2007, ako aj Zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 29. mája 2007.

4. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v čase, kedy došlo medzi žalobcom a úpadcom k uzatvoreniu predmetných zmlúv, bola úprava týkajúca sa zabezpečenia záväzkov veľmi strohá, pričom postavenie silnejšieho subjektu v tomto záväzkovom vzťahu mal práve veriteľ. Predchádzajúca právna úprava účinná k 31. decembru 2007 neriešila situáciu, čo s predmetom zabezpečenia záväzku prevodom práva v prípade, ak dlžník nesplní svoj záväzok riadne a včas. K prevodu vlastníckeho práva, aj keď len dočasnému, došlo na základe Zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva zo dňa 29. mája 2007. Následne práve z dôvodu, že žalovaný neplnil svoj záväzok vôbec, stal sa zročným celý dlh vo výške 47.402.000,- Sk, čo zodpovedá sume 1.573.458,10 Eur a úpadca so žalobcom v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti subjektov v občianskoprávných vzťahov uzavrel dňa 01. decembra 2007 Dohodu, na základe ktorej zostal žalobca výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, ktorú nadobudol na základe Zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva zo dňa 29. mája 2007. Zmluvné strany sa tak za účelom riešenia nemožnosti splácania dlhu zo strany úpadcu dohodli, že na uspokojenie pohľadávky veriteľa, teda žalobcu v tomto konaní, si veriteľ ponechal predmetnú nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom zabezpečovacieho práva, hoci hodnota zabezpečovaného predmetu práva bola podstatne nižšia ako pohľadávka veriteľa (predmetná nehnuteľnosť bola v súpise správcom ohodnotená vo výške 973.000,- Eur). Príslušná správa katastra povolila vklad do katastra nehnuteľností, pričom ako titul nadobudnutia bola zapísaná Zmluva o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva V5125/2007 zo dňa 06. júna 2007, pol.vz.104/07.

5. V tejto súvislosti súd prvej inštancie vyslovil, že v zmysle platnej právnej úpravy do 31. decembra 2007 pri zabezpečení záväzku prevodom práva mohlo dôjsť k nadobudnutiu trvalého vlastníckeho práva, a preto nebolo potrebné podávať ešte raz návrh na vklad do katastra nehnuteľnosti (po uzavretí dohody z 01. decembra 2007). Súd skonštatoval, že vlastnícke právo bez ohľadu na jeho dočasnosť či trvalosť platne prešlo na žalobcu intabuláciou. Dospel k záveru, že žalobca je výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, keď vychádzal z právnej úpravy platnej v čase, kedy žalobca nadobudol výlučné vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti.

6. Súd prvej inštancie námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné a k rozsiahlej judikatúre predloženej z jej strany uviedol, že nie je aplikovateľná v predmetnej veci, lebo vychádzala zo zásadne iných skutkových odlišností daných individuálnymi okolnosťami v prejednávanej veci a úprava zabezpečovacieho prevodu v Českej republike nie je úplne totožná s právnou úpravou inštitútu zabezpečovacieho prevodu v Slovenskej republike. Poukázal na to, že citované a poukazované časti z judikatúry sú vytrhnuté z kontextu, bez chápania širších súvislostí zohľadňujúcich skutkovú ako aj

právnou individuálnosť daného prípadu. Podľa súdu prvej inštancie žiaden z judikátov, na ktoré poukazovala žalovaná, neprejednával situáciu po splatnosti celého dlhu, ešte pred zmeneným a výrazne doplneným znením inštitútu zabezpečenia prevodu práva od 01. januára 2008 a na základe vzájomnej dohody veriteľa a dlžníka, že veriteľ si trvale ponechá predmet zabezpečovacieho práva.

7. Z hľadiska právneho posúdenia veci súd prvej inštancie poukázal na § 78 ods. 1 až ods. 6 zákona č. 7/2005 z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, § 553 ods. 1, 2 Obč. zákonníka, § 1 ods. 1 a § 28 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností.

8. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ust. § 151 ods. 1, 2 O. s. p., pričom právny zástupca žalobcu si uplatnil náhradu trov konania, ale následne tieto trovy konania nevyčísľil.

9. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 3CoKR/1/2014-216 zo dňa 27. februára 2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania., pričom v odôvodnení rozhodnutia stručne uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, vec po právnej stránke posúdil v súlade so zákonom, a preto aj správne rozhodol. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a poukázal na jeho správne a výstižné dôvody. Na doplnenie jeho dôvodov uviedol, že danú vec bolo potrebné nepochybne posúdiť podľa právnej úpravy zabezpečenia záväzkov prevodom práva platnej do 31.12.2007. Skonštatoval, že žalovaná v odvolaní len opakovala dôvody, ktoré už uviedla pred súdom prvej inštancie, na ktoré tento správne reagoval v odôvodnení svojho rozsudku. Na záver poznamenal, že žalovaná bez akýchkoľvek dokladov len pochybovala o tom, či skutočne došlo k poskytnutiu pôžičiek, a teda či nešlo o fiktívne pôžičky.

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ust. § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p., že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. f) O. s. p., a teda, že žalovanej sa postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom a ust. § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dospel však k záveru, že dovolanie nebolo dôvodné, na základe čoho ho uznesením č. k. 2Obdo/37/2014-264 zo dňa 29. júla 2015 odmietol a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania.

11. Na základe ústavnej sťažnosti žalovanej, Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. k. III. ÚS 67/2017-39 zo dňa 30. mája 2017 rozhodol, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/1/2014-216 zo dňa 27. februára 2014 bolo porušené základné právo žalovanej na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na základe čoho zrušil predmetný rozsudok a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Ústavný súd v odôvodnení nálezu uviedol, že sa zameril na skúmanie dôvodnosti argumentov krajského súdu, resp. okresného súdu, na ktorých založili svoj záver o nepoužiteľnosti judikatúry, na ktorú sa odvolávala žalovaná (rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/48/2010 zo dňa 29. februára 2012, rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/208/2010 či rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS ČR sp. zn. 31Odo/495/2006 zo dňa 15. októbra 2008). Krajskému súdu podľa názoru Ústavného súdu SR nebolo možné vytknúť nedostatočné odpovede na odvolaciu argumentáciu žalovanej, čo vak nemožno povedať pokiaľ ide o vecnú stránku dôvodov, ktoré viedli odvolací súd (aj súd prvej inštancie) k odmietnutiu aplikácie žalovanou navrhovanej judikatúry, ktoré bolo podľa názoru Ústavného súdu nedôvodné, kedy súdy bez akceptovateľných dôvodov nerešpektovali ustálenú judikatúru všeobecných súdov týkajúcu sa posudzovania dojednania obsiahnutého v zmluve zo dňa 29. mája 2007, podľa ktorého sa mal veriteľ pre prípad nesplnenia zabezpečeného dlhu stať trvalým vlastníkom predmetu zabezpečenia. Takéto dojednanie je podľa stabilizovanej súdnej judikatúry v rozpore s prioritným účelom predmetného zabezpečovacieho prostriedku podľa § 553 Obč. zák. ako aj s § 39 Obč. zák.

12. Podľa predmetného nálezu Ústavného súdu SR, aj napriek tomu, že ústavný súd nie je oprávnený vyhodnocovať dôkazy v spore pred všeobecným súdom, pri poskytovaní ústavno-súdnej ochrany základnému právu na súdnu ochranu, nemôže ignorovať také zistenia plynúce z dostupných podkladov,

ktoré majú dôkazný potenciál spochybniť skutkové uzávery tvoriace podklad napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu.

13. Ústavný súd SR poukázal na to, že v posudzovanom prípade okresný i krajský súd riešili skutkový stav vyznačujúci sa uzavretím zmluvy o zabezpečovacom prevode práva z 29. mája 2007, v ktorej sa splatnosť zabezpečovanej pohľadávky určila k 30. decembru 2012, ako aj uzavretím „Dohody“ z 1. decembra 2007, v ktorej dlžník (ako strana zmluvy uzavretej 29. mája 2007) s predstihom piatich rokov pred pôvodne dojednaným termínom splatnosti vyhlásil, že „nie je schopný vrátiť dlh z poskytnutých pôžičiek vrátane jej príslušenstva v celom rozsahu a nevrátil by ich ani do 30.12.2012“. Z hľadiska hodnotenia okolností, ktoré vyšli počas konania najavo, bola však rovnako neprehliadnuteľnou i skutočnosť, že pôvodní dlžníci z poskytnutých pôžičiek boli spoločníkmi a konateľmi úpadcu. V súvislosti s uvedeným Ústavný súd konštatoval, že ak okresný súd i krajský súd s ohľadom na ustálenú judikatúru týkajúcu sa (ne)platnosti zmlúv o zabezpečovacom prevode práva boli povinné skúmať účel zmluvy z 29. mája 2007 i jej jednotlivých ustanovení, rešpektujúc zásadu voľného hodnotenia dôkazov, nepochybne tak boli povinné robiť so zreteľom na obsah a časové okolnosti uzavretia „Dohody“ z 1. decembra 2007, ako aj na personálne prepojenia pôvodných dlžníkov a úpadcu ako nového dlžníka, ktorému svedčalo vlastnícke právo k predmetu zabezpečenia. Ústavný súd uvedomujúc si, že tieto skutočnosti nemuseli byť všeobecným súdom samy osebe vyhodnotené ako tie, ktoré spochybňujú účel spornej zmluvy z 29. mája 2007, a tým aj jej platnosť však uviedol, že Ústavou vyžadovaná kvalita súdnej ochrany si však prostredníctvom zásady voľného hodnotenia dôkazov vyžaduje, aby všeobecný súd k týmto okolnostiam prihliadol a pojal ich do komplexného vyhodnotenia skutkového obrazu prerokúvanej kauzy. To však okresný súd i krajský súd ignorovali.

14. Z judikatúry všeobecných súdov, na ktorú poukazovala samotná žalovaná podľa Ústavného súdu SR vyplýva, že pri rešpektovaní právnej istoty sťažovateľky malo byť už samotné ustanovenie zmluvy z 29. mája 2007, podľa ktorého „V prípade, že zabezpečovaná pohľadávka... v celom rozsahu nadobúdateľovi najneskôr do 30.12.2012 riadne zaplatená nebude, zostáva nadobúdateľ po 30.12.2012 výlučným vlastníkom budovy a to bez akýchkoľvek právnych obmedzení“, vyhodnotené ako neplatné. Ak však po pol roku od uzavretia zabezpečovacej zmluvy a súčasne päť rokov pred pôvodne dojednanou dobou splatnosti celého dlhu nový dlžník (u ktorého spoločníkmi a konateľmi boli pôvodní dlžníci) vyhlásil, že dlh v stanovenej dobe nesplätí, a preto sa veriteľ stane výlučným vlastníkom predmetu zabezpečenia, významne to doplnilo skutkový obraz prerokúvanej veci z hľadiska posúdenia danosti zabezpečovacieho účelu zmluvy z 29. mája 2007, a tým aj jej platnosti ako celku (§ 39 Občianskeho zákonníka). Dohoda z 1. decembra 2007 uzavretá v čase, keď už novelizácia Občianskeho zákonníka explicitne formulujúca požiadavky na obsah zmluvy o zabezpečovacom prevode práva bola platná (ale ešte neúčinná), sa takto dostala do pozície účelového vyhlásenia motivovaného iba snahou zabrániť v prípadnom budúcom spore konštatovaniu absolútnej neplatnosti zmluvy z 29. mája 2007.

15. Ústavný súd SR skonštatoval, že okresný súd, ako aj krajský súd porušili v čase ich rozhodovania účinný § 132 Občianskeho súdneho poriadku, pretože síce z hľadiska formálnych požiadaviek na odôvodnenie ich rozhodnutí venovali sťažovateľkiným námietkam primeranú pozornosť, ignorovali však zreteľné skutkové okolnosti spochybňujúce skutočný zámer kontrahentov pri uzatváraní zmluvy z 29. mája 2007. V sťažovateľkinej veci bolo predbežnou úlohou oboch súdov (okresného súdu i krajského súdu) posúdiť platnosť zmluvy z 29. mája 2007, ktorú sťažovateľka pri svojej procesnej obrane spochybňovala. Zo štandardizovanej rozhodovacej praxe všeobecných súdov odrážajúcej v tom čase veľmi stručnú právnu úpravu zabezpečovacieho prevodu práva je podľa Ústavného súdu SR nepochybne, že pri zodpovedaní sťažovateľkou nastolenej otázky bolo potrebné, aby okresný súd i krajský súd dôsledne skúmali, čo bolo skutočným účelom zmluvy z 29. mája 2007, a to aj vo svetle dohody uzavretej krátko na to (1. decembra 2007), ktorá v podstate čo do obsahu slúžila iba konštatovaniu splnenia pôvodnej zmluvnej podmienky zakladajúcej podľa prejavenej vôle zmluvných strán trvalé nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu zabezpečenia. Pritom rovnako bolo ich povinnosťou vziať do úvahy aj skutočnosť personálnych väzieb medzi pôvodnými dlžníkmi a novým dlžníkom. Okresný súd i krajský súd však ponechali rekapitulované skutkové fakty nepovšimnuté a ostatné skutkové zistenia vyhodnotili bez prihliadnutia na tieto zjavné skutočnosti. Súčasne na podklade

irelevantných dôvodov odmietli pojať do procesu právneho hodnotenia vecí stabilnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov o dopade zmluvných dojednaní takého typu, aké sa vyskytli aj v preskúmvanej zmluve z 29. mája 2007, na skutočný účel zabezpečovacej zmluvy a nadväzne aj na jej platnosť. V oboch kritizovaných rovinách je preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zavŕšením ústavné nedovoleného formalizmu v procese hodnotenia dôkazov, ako aj pri zdôvodňovaní odmietnutia stabilnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov.

16. Na základe uvedeného Ústavný súd SR dospel k záveru, že došlo k porušeniu základných práv žalovanej tak, ako uviedol vo výroku svojho nálezu a uviedol, že po vrátení vecí bude potrebné, aby krajský súd v rámci rozhodovania o podanom odvolaní opätovne preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu z pohľadu odvolacej námietky sťažovateľky o neplatnosti zmluvy uzavretej 29. mája 2007, s tým, že osobitnú pozornosť bude pri tom potrebné venovať dôvodom, pre ktoré okresný súd odmietol argumentáciu sťažovateľky založenú na stabilizovanej judikatúre všeobecných súdov o účele zabezpečovacieho prevodu práva a jeho vplyve na skúmanie platnosti dojednaní obsiahnutých v zabezpečovacích zmluvách i o jeho vplyve na platnosť takýchto zmlúv. Rovnako ako povinnosť krajského súdu stanovil potrebu preskúmať závery okresného súdu o platnosti sťažovateľkou kritizovanej zmluvy cez prizmu súladu prvostupňového vyhodnotenia skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, so zásadou voľného hodnotenia dôkazov tak, aby do procesu hodnotenia dôkazov v ich vzájomných súvislostiach boli pojaté všetky tie skutkové poznatky, ktoré mali a môžu mať dopad na posúdenie skutočného účelu zmluvy z 29. mája 2007.

17. Po zrušení a vrátení vecí na základe uvedeného nálezu Ústavného súdu SR, odvolací súd znova preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie a opätovne dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania žalovanej, pričom zotrval na svojom závere uvedenom v zrušenom rozsudku č. k. 3CoKR/1/2014-216 zo dňa 27. februára 2014. Na doplnenie uviedol, že žiadny právny predpis explicitne neukladá všeobecnému súdu povinnosť byť viazaný akýkoľvek rozhodnutím Najvyššieho súdu SR vydaným v inej veci (teda nad rámec viazanosti právnym názorom v rámci opravného konania), dokonca ani povinnosť byť viazaný stanoviskom Najvyššieho súdu uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR.

18. Odvolací súd uviedol, že v konaní vedenom na NS SR pod sp.zn. 1Cdo/48/2013 išlo o spor medzi účastníkmi zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. Podobne tomu bolo aj v konaní, vedenom na NS SR pod sp.zn. 5Cdo/208/2010, ale aj v ostatných žalovanou predložených judikátoch. V tomto konaní však žiaden rozpor medzi účastníkmi zmluvného vzťahu neexistoval, medzi nimi nebol spor o určitosť právnych úkonov, prípadne zrozumiteľnosť. Za takejto situácie preto predložená judikatúra podľa názoru odvolacieho súdu nebola vo svojej podstate použiteľná pre rozhodovanie v tejto veci, pretože riešila problémy, ktoré nastali medzi účastníkmi zmluvného vzťahu (týka sa to aj českého judikátu) a v tomto prípade medzi účastníkmi právneho vzťahu žiadne spory neboli. Odvolací súd považoval za potrebné poznamenať, že pôvodní dlžníci z poskytnutých pôžičiek boli spoločníkmi a konateľmi úpadcu, a preto ani nemohlo dôjsť k tomu, aby ich úmysel pri uzatváraní zmlúv nebol slobodný, vážny a určitý.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu, právna úprava ust. § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka platná do 31.12.2007 (na rozdiel od neskôr účinnej), výslovne nehovorila o dočasnosti tam uvedeného zabezpečovacieho prevodu práva. Rešpektujúc stanoviská súdov pri rozhodovaní sporov medzi účastníkmi zmlúv, poukazujúc na skutočnosť, že v danej veci medzi účastníkmi zmluvy o zabezpečovacom práve neboli žiadne problémy a prejavili svoju vôľu slobodne, vážne a určite, odvolací súd uviedol, že v žiadnom prípade nemožno považovať zmluvu z 29.5.2007 za neplatnú. Skutočnosť, že úpadca nebol už v roku 2007 schopný splniť svoj záväzok napokon potvrdilo aj vyhlásenie konkurzu na jeho majetok v dôsledku začínajúcej hospodárskej krízy v roku 2008.

20. Odvolací súd tak dospel k záveru, že súd prvej inštancie hodnotil vykonané dôkazy v súlade s vtedy platným ust. § 132 O. s. p. a odvolací súd nemal dôvod postupovať podľa § 384 ods. 1 C. s. p.. Dodal, že pri tomto zabezpečení záväzku sa podľa vtedy platného práva prevádzalo vlastníctvo (na rozdiel od záložného práva) a z tohto dôvodu sa žalobca v súlade s vtedy platnou právnou úpravou stal vlastníkom predmetných nehnuteľností, čo bolo v súlade s ust. § 78 ZKR dôvodom na ich vylúčenie zo súpisu

konkurznej podstaty. Žalovaná pritom v odvolaní len opakovala dôvody, ktoré už uviedla pred súdom prvej inštancie a na ktoré tento správne reagoval v odôvodnení svojho rozsudku. Uvedené sa pritom týkalo tak platnosti zmluvy z 29. mája 2007, ako aj ďalších námietok uvedených v odvolaní.

21. Odvolací súd z uvedených dôvodov opätovne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a žalobcovi v súlade s § 255 ods. 1 C. s. p. priznal náhradu trov odvolacieho konania.

22. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ C. s. p. a navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zmenil tak, že žalobu zamietne a v rozhodnutí vysloví, že Zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 29. mája 2007 je absolútne neplatná. Alternatívne žalovaná navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaná vyjadrila názor, že odvolací súd rozhodol na základe svojvôle, v rozpore s vyššie uvedeným nálezom Ústavného súdu SR. S ohľadom na tento nálež, ako aj s poukazom na právnu úpravu, publikovanú judikatúru NS SR (rozsudky sp. zn. 1Cdo/58/2008, 1Cdo/48/2010, 5Cdo/208/2010, 3Cdo/144/2010, 2MCdo/2/2006), rozhodnutia Krajských súdov (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/346/2009) a rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS ČR sp. zn. 31Odo/495/2006, 33Cdo/2712/2007 žalovaná uviedla, že dôvodne očakávala, že konajúce súdy v danej veci správne vyložia a aplikujú právne normy v súlade so zásadou predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

23. Žalovaná argumentovala, že je v rozpore s § 553 Obč. zák. také dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky stane bez ďalšieho trvalým vlastníkom prevedeného majetku (tu poukázal najmä na rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/48/2010), a to z dôvodu, že náš právny poriadok nepoznal a ani nepozná tzv. prepadný záloh. Poukázala na to, že zabezpečovací prevod práva je špecifický inštitút, ktorého zabezpečovacia funkcia spočíva v dočasnom prevode práva z dlžníka na veriteľa, a to pokiaľ nebude splnený záväzok, ktorý zabezpečuje.

24. Za nesprávny preto považovala žalovaná názor odvolacieho súdu o trvalom prevode vlastníckeho práva na základe Zmluvy o zabezpečovacom prevode, ktorá obsahovala ustanovenie o tzv. prepadnom zálohu a na druhej strane neobsahovala tzv. uhradzovaciu podmienku, t. j. spôsob ako bude zabezpečený záväzok uspokojený v prípade jeho nesplnenia. Podľa názoru žalovanej išlo preto o absolútne neplatný právny úkon, a to pre jeho neurčitosť a rozpor so zákonom, pričom poukázala na § 37 ods. 1 a § 39 Obč. zák. Preto žalovaná namietala, že odvolací súd nesprávne vyložil právnu normu (ustanovenia o zabezpečovacom prevode práva - pozn. dovolacieho súdu) a rozhodol nerešpektujúc právny názor najvyšších súdnych autorít.

25. Žalovaná v dovolaní poukázala na odôvodnenie vyššie uvedeného nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 67/2017-39 zo dňa 30. mája 2017, ktorý dospel k záveru, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní odchyľili od súdnej praxe, bez akceptovateľných dôvodov nerešpektovali ustálenú judikatúru všeobecných súdov týkajúcu sa posudzovania dojednania obsahnutého v zmluve zo dňa 27. mája 2007, podľa ktorého sa mal veriteľ stať trvalým vlastníkom predmetu zabezpečenia. Taktiež sa žalovaná odvolávala aj na záver Ústavného súdu SR v tom, že nemožno akceptovať postoj konajúcich súdov, že žiaden z judikátov, na ktorá odkazovala žalovaná, neprejednával obdobnú situáciu (situáciu po splatnosti celého dlhu, ešte pred zmeneným znením inštitútu zabezpečovacieho prevodu práv od 01.01.2008 a na základe vzájomnej dohody veriteľa a dlžníka o tom, že veriteľ si trvale ponechá predmet zabezpečovacieho práva). Takýto pohľad pritom vôbec nereflektoval problém platnosti, resp. neplatnosti samotnej zmluvy zo dňa 27. mája 2007, ktorá obsahovala ustanovenie judikatúrou kritizované.

26. Napokon žalovaná poukázala na § 2 ods. 2 C. s. p., a teda na princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Uviedla, že v priebehu celého konania bola predkladaná rozsiahla judikatúra, ktorá ju oprávňovala dôvodne očakávať, že konajúce súdy rovnako posúdia aj prejednanú vec a žalobu zamietnu, o to viac, keď v posudzovanom spore rozhodol aj Ústavný súd, ktorý ju utvrdil v jej očakávaní.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala v súlade s § 429 ods. 2 písm. a/ C. s. p. včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

28. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

29. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

30. V posudzovanom prípade dovolateľka odôvodňuje prípustnosť svojho dovolania odkazom na § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ C. s. p., teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Aj keď sporná právna otázka nie je v dovolaní jednoznačne vymedzená, z jeho obsahu ju možno jasne vydedukovať. Podľa dovolateľky odvolací súd nesprávne právne posúdil, resp. nesprávne interpretoval ustanovenie § 553 Občianskeho zákonníka o zabezpečovacom prevode práva účinného do 31.12.2007, keď dospel k záveru o možnosti trvalého prevodu vlastníckeho práva na základe Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva napriek tomu, že táto zmluva obsahovala ustanovenie o prepadnom zálohu a zároveň neobsahovala tzv. uhradzovaciu podmienku, pričom zároveň nerešpektoval právny názor najvyšších súdnych autorít, ktorých judikatúrou je kritizované ustanovenie o tzv. prepadnom zálohu. Rozhodujúcou otázkou je teda v danom prípade posúdenie, či zmluva o zabezpečovacom prevode práva podľa § 553 Obč. zák. môže byť platným právnym úkonom, ak obsahuje ustanovenie o prepadnom zálohu a zároveň neobsahuje dohodu o spôsobe uspokojenia zabezpečeného záväzku v prípade jeho nesplnenia a zároveň či trvalý prevod vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy nie je v rozpore so zabezpečovacou funkciou predmetného inštitútu (zohľadňujúc právny stav k 31.12.2007 - pozn. dovolacieho súdu).

32. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 C. s. p. dovolací súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p., musí dovolateľka vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 C. s. p., teda tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).

34. Z uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľka uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, dovolateľka za otázku, ktorou sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá je podľa názoru dovolateľky zároveň dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, považovala otázku „či zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzavretá do 31.12.2007 podľa § 553 Obč. zák. môže byť platným právnym úkonom, ak obsahuje ustanovenie o prepadnom zálohu a zároveň neobsahuje dohodu o spôsobe uspokojenia zabezpečeného záväzku v prípade jeho nesplnenia a zároveň či trvalý prevod vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy nie je v rozpore so zabezpečovacou funkciou predmetného inštitútu“. Dovolateľka uvedenou otázkou vymedzila aj právne posúdenie, ktoré mal uskutočniť odvolací súd a ktoré považuje za nesprávne a tým je nesprávne právne posúdenie a nesprávny výklad § 553 Obč. zák. účinného do 31.12.2007.

35. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. v tejto právnej otázke prípustné je. Ako už dovolací súd vyššie uviedol, právna otázka položená dovolateľom v dovolaní musí byť zásadná pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Právna otázka vyplývajúca z dovolania uvedené kritérium spĺňa a zohľadňuje základné závery rozhodujúce pre právne úvahy tak odvolacieho ako i prvoinštančného súdu. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o dovolaní.

36. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že právna úprava týkajúca sa zabezpečenia záväzkov (konkrétne zabezpečovacieho prevodu práva) účinná do 31.12.2007 bola veľmi strohá a neriešila, čo s predmetom zabezpečenia záväzku v prípade, ak dlžník nesplní svoj záväzok riadne a včas. Uviedol, že zmluvné strany sa za účelom riešenia tejto situácie dohodli, že veriteľ si natrvalo ponechá nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom zabezpečovacieho prevodu práva, pretože právna úprava zabezpečovacieho prevodu práva účinná do 31.12.2007 takýto postup umožňovala. Nadobudnutiu vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy zároveň podľa súdu prvej inštancie svedčí aj dohoda zo dňa 01.12.2007 uzavretá medzi žalobcom a úpadcom. Judikatúru predloženú dovolateľkou považoval za nepoužiteľnú na posudzovaný prípad z dôvodu odlišnosti v skutkových okolnostiach prejednávanej veci. S uvedeným sa odvolací súd v celom rozsahu len stroho stotožnil s tým, že nepochybne bolo potrebné danú vec posúdiť podľa právnej úpravy zabezpečenia záväzkov prevodom práva platnej do 31.12.2007. Ani po zrušení svojho rozhodnutia nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 67/2017 zo dňa 30.05.2017, odvolací súd neposkytol dostatočnú a logickú argumentáciu k tomu, prečo odmietol aplikovať, resp. prečo sa odklonil od stabilnej a ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke tzv. prepadného zálohu a povahy zabezpečovacieho prevodu práva (argumentácia, že táto riešila problémy vzniknuté medzi účastníkmi zmluvného vzťahu, čo v danom prípade nebolo dané, nepostačuje). Za nepostačujúci dovolací súd považuje aj záver odvolacieho súdu, resp. jeho výklad sporného ustanovenia, že právna úprava § 553 Obč. zák. účinná do 31.12.2007 výslovne nehovorila o dočasnosti zabezpečovacieho prevodu práva, a preto sa žalobca v súlade s vtedy platnou a účinnou právnou úpravou stal a mohol stať vlastníkom predmetných nehnuteľností. Za absolútne priečiaci sa základným zásadám civilného sporového konania dovolací súd napokon považuje tvrdenie odvolacieho súdu, že mu žiadny právny predpis neukladá povinnosť byť viazaný akýmkoľvek rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, dokonca ani tým, ktoré je publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

37. Dovolateľka v priebehu celého konania poukazovala na niekoľko rozhodnutí tak Najvyššieho súdu SR ako aj Najvyššieho súdu ČR, najmä rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/48/2010 zo dňa 29.02.2012, sp. zn. 5Cdo/208/2010 zo dňa 30.07.2012, sp. zn. 1Cdo/58/2008 zo dňa 25.06.2009, sp. zn. 2MCdo/2/2006 (R 61/2009) zo dňa 01.11.2009, či rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31Odo/495/2006 zo dňa 15.10.2008. Dovolací súd považuje tvrdenie dovolateľky za opodstatnené, keď namietala, že vo veci konajúce súdy tejto judikatúre nevenovali značnú pozornosť, opomenuli ju aplikovať, odklonili sa od nej bez akéhokoľvek racionálneho odôvodnenia tohto odklonu, a to napriek

tomu, že riešia otázku rozhodujúcu pre posúdenie prejednávanej veci. Za nemenej dôležitý dovolateľka označila aj nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 67/2017-39 zo dňa 30. mája 2017 vydaný v súvislosti s predmetným sporom.

38. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31Odo/495/2006 zo dňa 15.10.2008, na ktorý dovolateľka odkazuje, dovolací súd upozorňuje, že zákon viaže prípustnosť dovolania v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. výlučne na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho. V tejto súvislosti Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR dňa 10.10.2018 prijalo ako judikát rozhodnutie zo dňa 24.01.2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017 (pod č. R71/2018), právna veta ktorého znie: Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“ Pod pojem ustálenej súdnej praxe v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. teda nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR. Vo vzťahu k uvedenému dovolací súd pre úplnosť dopĺňa, že argumentácia takýmto, či inými rozhodnutiami môže byť relevantná len ako podporná argumentácia pri odôvodňovaní dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

39. Ako už bolo uvedené v bode 35 odôvodnenia, odvolací súd svojim skorším rozsudkom č. k. 3CoKR/1/2014-216 zo dňa 27.02.2014 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie bez toho, aby sa bližšie vysporiadal s argumentáciou žalovanej uvedenej v odvolaní, ktorá vychádzala z judikatúry najmä Najvyššieho súdu SR v otázke posudzovania dojednania obsiahnutého v zmluve o zabezpečovacom prevode práva zo dňa 29.05.2007, podľa ktorého sa mal veriteľ pre prípad nesplnenia zabezpečenej pohľadávky stať trvalým vlastníkom predmetu zabezpečenia. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie túto judikatúru nielenže relevantne nezohľadnil, odmietol ju aplikovať, ale navyše ju bez akceptovateľných dôvodov nerešpektoval. Uvedené dovolací súd uvádza najmä s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 67/2017-39 zo dňa 30. mája 2017 vydaný v súvislosti s predmetným sporom, na ktorom dovolateľka taktiež založila svoju dovolaciu argumentáciu a ktorým bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu č. k. 3CoKR/1/2014-216 zo dňa 27.02.2014 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Ústavný súd SR podrobne preskúmal dôvodnosť záverov odvolacieho, resp. prvoinštančného súdu o nepoužiteľnosti predmetnej judikatúry (najmä rozsudky NS SR sp. zn. 1Cdo/48/2010, či 5Cdo/208/2010 a rozsudok NS ČR sp. zn. 31Odo/495/2006), s odkazom na ktorú dospel k záveru, že súdy boli povinné sa ňou zaoberať a v súlade s ňou skúmať účel zmluvy zo dňa 29.05.2007, a to všetko pri rešpektovaní zásady právnej istoty. Dovolací súd poukazuje predovšetkým na konštatovanie Ústavného súdu SR, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd na podklade irelevantných dôvodov odmietli pojať do procesu právneho hodnotenia veci stabilnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov o dopade zmluvných dojednaní totožného typu (ustanovenia o prepadnom zálohu a náležitosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva - pozn. dovolacieho súdu) na skutočný účel zabezpečovacej zmluvy a na jej platnosť, čo vyhodnotil ako prejav ústavne nedovoleného formalizmu v rozhodnutí odvolacieho súdu pri zdôvodňovaní odmietnutia stabilnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov. V konečnom dôsledku Ústavný súd dospel k záveru, že „pre ustálenie platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva (v právnom stave účinnom do 31. decembra 2007) je rozhodujúce rešpektovanie jej prioritného zabezpečovacieho účelu. V súvislosti s dohodou účastníkov ohľadne uhradovacej funkcie zabezpečovacieho prevodu práva treba zdôrazniť, že v rozpore s ustanovením § 553 Občianskeho zákonníka (aj v znení účinnom do 31. decembra 2007) je aj dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky“. Odvolací súd v novom rozhodnutí závery Ústavného súdu SR nerešpektoval rovnako, ako opätovne nerešpektoval stabilnú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (pozri bod 17 až 20 odôvodnenia).

40. Na tomto mieste dovolací súd považuje za potrebné poukázať na princíp právnej istoty vyjadrený v

čl. 2 C. s. p. a spomínaný aj v uvedenom náleze, ktorého základným atribútom je požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí spočívajúcej v tom, že zásadne právne rovnaké (obdobné) prípady sa skrátka majú posudzovať rovnako a rozdielne prípady rozdielne. To, či ide o zásadne rovnakú alebo odlišnú právnu vec, je záležitosťou právneho posúdenia súdu reflektovaného v odôvodnení rozhodnutia. Princíp právnej istoty ako teoretické východisko nachádza svoju právnu reflexiu okrem iného aj v dôkladnom odôvodnení prípadného odklonu od konštantnej judikatúry, ak sa ju sudca rozhodne nerešpektovať. Vychádzajúc z čl. 2 C. s. p. pritom za najvyššie súdne autority možno zaradiť Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR a v oblasti ich kompetenčného dosahu aj Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (bližšie pozri Števček, M, Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016).

41. K požiadavke zachovania princípu právnej istoty sa vyjadril aj Ústavný súd SR vo viacerých svojich rozhodnutiach. Uviedol, že „v zásadnej ústavnoprávnej rovine platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné súdy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje cielené zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 300/2018 zo dňa 05.09.2018). Ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odchylným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“ (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 192/06 zo dňa 03.11.2006).

42. Právnu otázkou výkladu § 553 Obč. zák. sa Ústavný súd SR zaoberal nielen vo vyššie uvedenom náleze vydanom v súvislosti s posudzovaným sporom. Aj vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 342/2010-53 zo dňa 08.12.2010 konštatoval, že aj keď pôvodná (na rozdiel od neskôr účinnej od 1. januára 2008, pozn.) úprava § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka výslovne nehovorila o dočasnosti tam uvedeného zabezpečovacieho prevodu práva, relevantná súdna prax (k obdobiu aj spreď 1. januára 2008) pomerne jednoznačne prijala záver, že takýto prevod môže byť iba zabezpečovací/dočasný, pričom odkázal na závery Najvyššieho súdu SR vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. 2MCdo/2/2006. V okolnostiach posudzovanej veci taktiež dospel k záveru, že bolo povinnosťou krajského súdu reagovať na odvolaciu argumentáciu sťažovateľky primeraným a ústavne konformným spôsobom, keď odvolacie námietky sťažovateľky signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie veci v otázke ústavne/zákonne konformného výkladu § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka vychádzajúc z účelu v § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka uvedeného zabezpečovacieho právneho inštitútu (zmluvy o zabezpečení prevodu práv, pozn.). Bez potreby hlbšej právnej argumentácie a nad rámec sťažovateľkou okresnému súdu predložených súdnych rozhodnutí ústavný súd dal za pravdu právnej argumentácii sťažovateľky o zabezpečovacom/dočasnom charaktere zmluvy podľa § 553 ods. 1 Obč. zák., a to bez ohľadu na pôvodné (neskôr zmenené) znenie tohto zákonného ustanovenia. Uvedené možno pritom podľa dovolacieho súdu v plnom rozsahu aplikovať aj na vec, ktorá je predmetom tohto konania.

43. Pokiaľ ide o rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/2/2006 (R 61/2009) zo dňa 01.11.2009, ktorým dovolateľka argumentovala v rámci podaného dovolania a na ktorý sa odvoláva aj Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi, Najvyšší súd SR sa v ňom jasne a zrozumiteľne vysporiadal s otázkou neplatnosti právneho úkonu a tzv. prepadnou zálohou. V odôvodnení uviedol, že „so zreteľom na zabezpečovaciu funkciu záložného práva sa nepripúšťa prepadný účinok záložného práva. Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že v prípade ich riadneho a včasného nesplnenia je záložný veriteľ oprávnený domáhať sa uspokojenia zo založenej veci (§ 151a ods. 1 OZ, resp. aj § 151f ods. 1 OZ). Zmluva, ktorej skutočným zmyslom (účelom) je uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že založená vec (nehnutelnosť) prechádza do jeho vlastníctva, je v rozpore s účelom záložného práva upraveného zákonom (§ 552 OZ v spojení s § 151a až § 151j OZ v znení platnom v čase uzavretia zmlúv). Na tomto závere nič nemení, že podľa § 553 ods. 1 OZ môže byť splnenie záväzku zabezpečené prevodom práva dlžníka na veriteľa (tzv. zabezpečovacím prevodom

práva). O zabezpečovací prevod práva ide vtedy, ak dlžník prevedie na veriteľa svoje právo (napríklad vlastnícke) s rozvázovacou podmienkou, že zabezpečený záväzok bude splnený. Zabezpečovacím prevodom tak dochádza k zmene v subjekte práva do momentu splnenia záväzku (v prípade jeho splnenia sa obnovuje pôvodný stav). V prejednávanej veci ale (na rozdiel od toho) bola dohodnutá zmena v subjekte práva bez dohodnutia možnosti obnovy pôvodného stavu. Právny záver z uvedeného vyplývajúci je, že dohoda, ktorej skutočným zmyslom je - bez ohľadu na jej skutočné označenie - dojednanie tzv. prepadnej zálohy (uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že mu pripadne záloh do vlastníctva), je v rozpore s účelom záložného práva takže taká zmluva je pre rozpor s účelom zákona neplatná podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka“.

44. Rovnako v rozsudku 1Cdo/48/2010 zo dňa 29.02.2012 (na ktorý poukazovala žalovaná) dovolací súd zameral svoj výklad k ustanoveniu § 553 Obč. zák. v čase jeho pôvodného znenia, t. j. do 31.12.2007, a to vzhľadom na okamih uzatvorenia zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, pričom taktiež odkázal na závery vyššie uvedeného rozhodnutia R 61/2009. Uviedol, že „výklad zabezpečenia záväzku prevodom práva, ktorý bol obsiahnutý v jedinom ustanovení Občianskeho zákonníka - § 553, treba urobiť so zreteľom na zmysel a účel daného ustanovenia. Ako u zabezpečovacieho inštitútu je pre neho charakteristická akcesorita a subsidiarita, sleduje osud zabezpečenej pohľadávky a jeho uhradzovací mechanizmus prichádza do úvahy až vtedy, ak sa zabezpečená pohľadávka riadne a včas nesplní. Účelom zabezpečujúceho prevodu práva je nielen nútiť dlžníka splniť svoj dlh voči veriteľovi (v tomto zabezpečení splnenia spočíva zabezpečovacia funkcia tohto inštitútu), ale pri riadnom a včasnom neuhradení tohto dlhu dať veriteľovi možnosť uspokojiť sa v spojitosti s touto formou zabezpečenia (zabezpečovací prevod práva má plniť aj funkciu uhradzovacia). Tieto základné skutočnosti pri výklade a aplikácii § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007 nemožno opomenúť; je treba ich rešpektovať a z nich vychádzať aj pri odvodzovaní náležitosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. So zreteľom na stručné vymedzenia daného inštitútu v jeho pôvodnej podobe, ako bol zavedený do Občianskeho zákonníka novelou - zákonom č. 509/1991 Zb., a doterajší výklad treba uzavrieť, že písomná zmluva podľa citovaného § 553 musí jednoznačne určovať: • zmluvné strany (účastníkov zmluvy); • záväzok, ktorý je zabezpečovaný; • majetkové právo dlžníka, ktoré sa prevádza; • že zmluvu uzatvárajú účastníci ako zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, t. j. že tu ide iba o podmienený prevod práva z dlžníka na veriteľa za účelom zabezpečenia splnenia pohľadávky veriteľovi s rozvázovacou podmienkou, ktorá sa uplatní pri uspokojení zabezpečenej pohľadávky plnením tak, že právny úkon, ktorým bolo prevedené právo stráca účinnosť a právo v rozsahu, v akom bolo prevedené, prechádza späť na dlžníka (prevod práva na veriteľa tak zo zákona zaniká); • ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí (dohodu riešiacu tzv. uhradzovacia funkciu tohto inštitútu). Absencia niektorej z týchto podstatných (esenciálnych) zložiek alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39, § 553 Občianskeho zákonníka). V súvislosti s dohodou účastníkov ohľadne uhradzovacej funkcie zabezpečovacieho prevodu práva treba zdôrazniť, že v rozpore s ustanovením § 553 Občianskeho zákonníka je i také dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky, teda obdoba dojednania o tzv. prepadnom zálohu, čo je práve daný prípad“.

45. Z uvedeného vyplýva, že náš právny poriadok nepoznal a ani nepozná tzv. prepadný záloh tak, ako bol dojednaný aj v predmetnej veci v zmluve zo dňa 29.05.2007. K totožným záverom dospel dovolací súd aj v ďalších rozhodnutiach, na ktoré dovolateľka poukazovala, pričom tieto sú plne aplikovateľné aj na predmetný spor. Je možné, že skutkové okolnosti nimi rozhodovaných sporov sú odlišné od tu prejednávanej veci, konečné právne závery sú však zamerané na rovnakú otázku - platnosť dojednania tzv. prepadného zálohu v zmluve o zabezpečovacom prevode práva s poukazom na právnu úpravu platnú a účinnú do 31.12.2007. Odvolacím súdom však ostali tieto závery rozhodujúce pre právne posúdenie prejednávanej veci nepovšimnuté so strohým konštatovaním, že skutkové okolnosti v nich prejednaných vecí nie sú totožné, nakoľko riešili konflikty medzi zmluvnými stranami, k čomu v danom prípade nedošlo. Odvolací súd (ani súd prvej inštancie) sa vôbec nezaoberal dojednaním v Zmluve o zabezpečovacom prevode práva zo dňa 29.05.2007, konkrétne čl. IV. bod 3, v ktorom sa

zmluvné strany dohodli, že ak zabezpečená pohľadávka nebude v celom rozsahu uhradená najneskôr do 30.12.2012, nadobúdateľ zostáva výlučným vlastníkom budovy bez akýchkoľvek právnych obmedzení. Z uvedeného a s poukazom na vyššie uvedenú ustálenú rozhodovaciu prax je zrejmé, že zmluva obsahovala len ustanovenie o tzv. prepadnom zálohu a neobsahovala žiadnu dohodu, ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí, t. j. dohodu riešiacu tzv. uhradzovaciu funkciu inštitútu zabezpečovacieho prevodu práva. Na základe uvedeného je nepochybné, že konajúce súdy boli povinné zaoberať sa otázkou platnosti predmetnej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, nakoľko obsahovala ustanovenie kritizované rozsiahlou judikatúrou najvyšších súdnych autorít.

46. S ohľadom na charakter predmetu sporu - vylúčenie veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty, tzv. excindačná žaloba - dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že nie je úlohou súdu v excindačných žalobách posudzovať existenciu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Úlohou správcu konkurznej podstaty je zapísať do súpisu všetok majetok, o ktorom má za to, že patrí do konkurznej podstaty. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam (viac pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.10.2009 sp. zn. 4Cdo/96/2008, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 52/2010). Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v posudzovanom prípade bola otázka posúdenia platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, na základe ktorej mal žalobca nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam rozhodujúcou pre právne posúdenie veci, naviac za stavu zreteľného a nepochybniteľného odklonu od existujúcej judikatúry.

47. Na záver dovolací súd uvádza, že povinnosť rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, resp. povinnosť dôkladne a presvedčivo odôvodniť prípadný odklon od nej pritom zaťažuje všetky všeobecné súdy Slovenskej republiky, krajský súd nevynímajúc. Krajský súd však v predmetnom spore ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nerešpektoval a zároveň odignoroval aj povinnosť svoj odklon od tejto rozhodovacej praxe dôkladným a predovšetkým presvedčivým spôsobom odôvodniť.

48. Vzhľadom na zrušenie dovolaní napadnutého uznesenia odvolacieho súdu v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, pretože by to bolo nadbytočné. Pre úplnosť však dovolací súd uvádza, že tento dovolací dôvod ani nebol vymedzený spôsobom predpokladaným zákonom, nakoľko dovolateľka neoznačila rozhodnutia, kedy bola sporná právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

49. Vzhľadom na prípustnosť a dôvodnosť podaného dovolania dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

50. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

51. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

52. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (ustanovenie § 451 ods. 2 v spojení s ustanovením § 393 ods. 2, druhá veta C. s. p. a ustanovením § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.